

PARACELSUS

DE TIJDLOZE ACTUALITEIT
VAN ZIJN FILOSOFIE
EN ZIJN HEELKUNDE

door

Dr. Klaus Bielan

CRYSTALSERIE 8

2001

In de Crystalserie zijn verschenen :

1. Hermes Trismegistos – De vermaning der ziel
2. Mysteredieren
3. De kennis die verlicht
4. De terugkeer tot de oorsprong
5. Gnosis als innerlijke religie
6. Rozenkruisers toen en nu
7. De roede des drijvers verbroken

ISBN 90 6732 255 5

© 2001 – ROZEKRUIS PERS - HAARLEM

PARACELsus – DE TIJDLOZE ACTUALITEIT VAN
ZIJN FILOSOFIE EN ZIJN HEELKUNDE

INHOUD

DEEL I — POGING TOT TOENADERING	7
<i>Zijn leven</i>	9
<i>Paracelsus — de bekendste arts van de wereld in zijn tijd</i>	12
<i>De toegang</i>	
<i>De brug</i>	
‘ <i>Vitam cum morte mutavit</i> ’	21
<i>Paracelsus, vernieuwer van het christendom</i>	23
<i>De alchemie van Paracelsus</i>	28
DEEL II — GENEESKUNDE	33
<i>De tijden</i>	34
<i>De vier zuilen van de geneeskunde</i>	39
<i>Over de oorzaken van ziekte</i>	50
DEEL III — «DE TRANSMUTATIONE»	57
<i>De fundamentele genezing</i>	58
<i>De hogere geneeskunde</i>	60
<i>De bestemming van de mens</i>	64
<i>De verwerkelijking van de mens</i>	69
<i>De hemelse medicijn</i>	80
LITERATUUR	81

Kopergravure door Joachim von Sandrart (1606-1688) naar een portret door een tijdgenoot. Foto AKG Berlijn.

POGING TOT TOENADERING

Paracelsus. Een magische naam, die steeds weer opduikt in de geschiedenis van het moderne denken. Een naam, die verschillende meningen oproept. Een naam, die niemand onverschillig laat. Deze gang van zaken wordt al van tevoren aangekondigd: 'Na mijn dood zal ik meer tegen jullie uitrichten, dan daarvoor ---' In feite is Paracelsus nog steeds aanwezig: om vragen te stellen, om uit te dagen, om onrust en beroering te brengen. Hoe moeten we deze buitengewone man tegemoet treden, hoe kunnen we hem begrijpen? Hij spreekt heel natuurlijk over filosofie, religie, alchemie, over de mens en de elementen, over signaturen en nimfen; hij spreekt over de eenheid van de wereld en de natuur. Wij zullen een mens ontmoeten, die een onrustig leven leidt, een hartstochtelijk, opgejaagd, verlicht man. Als een vulkaanuitbarsting, als een stormwind, volgens C.G. Jung.

(Lucien Braun, *Paracelsus*)

Dichter bij Paracelsus komen, betekent vrijheid van denken en zelfautoriteit ontwikkelen, volgens zijn devies: *'Alterius non sit, qui suus esse potest'* (afhankelijk van een ander hoeft hij niet te zijn, die zichzelf kan zijn). Vrij van dwingende tradities, vrij van gewoonten, vrij van vooroordelen. *Vrij van* vooroordelen! Misschien is het voor ons zo moeilijk, Paracelsus te begrijpen en te doorgronden, omdat wij nog te veel vastzitten aan onze gemakkelijk-alledaagse denk- en leefgewoonten; omdat

wij misschien nog te «braaf» zijn, omdat wij misschien ondanks al onze pogingen en inspanningen nog te weinig radicaal zijn – tegenover onszelf wel te verstaan, misschien te bang zijn – wat onszelf betreft.

Zijn leven

Het is 10 november van het jaar 1493. In de buurt van de zuidelijke oever van het meer van Zürich, in het Zwitserse Einsiedeln, krijgen Wilhelm von Hohenheim en zijn vrouw een zoon. Hij ontvangt de naam Theophrastus. Zoals alle bewoners van deze streek heeft ook dit doktersgezin slechts een karig bestaan.

Vaak vermeldt Paracelsus in zijn geschriften de armoede waarin hij is opgegroeid. Honger is in zijn jeugd een vaste metgezel geweest. Maar hij heeft kennelijk toch geen bittere herinneringen aan die tijd, getuige de volgende uitspraak: *'Zalig en meer dan zalig is hij, aan wie God de genade van de armoede schenkt.'*

Hij staat positief tegenover het armelijke leven, omdat hij inziet dat eenvoudige voeding één van de beste voorwaarden is voor een goede gezondheid, terwijl gebrek aan aardse goederen de beste stimulans voor de mens is om zijn hogere eigenschappen te ontwikkelen.

In navolging van zijn vader studeert Paracelsus medicijnen. Hij wisselt nogal eens van universiteit; maar noch in Wenen, noch in Montpellier, noch in Bazel of in Ferrara vindt hij de antwoorden op zijn brandende vragen. Over het wezen van gezondheid, over het wezen van ziekte, over leven en sterven, over het wezen van het menselijk bestaan zonder meer. Dit zijn de vragen, die hem al van zijn jeugd af bezighouden.

Deze teleurstellende ervaringen tijdens zijn studie jaren zijn in zijn geschriften op veel plaatsen terug te vinden. Hij signaleert in de opleiding nietszeggende clichés waardoor de studenten gedwongen worden, grote hoeveelheden losse feiten uit hun hoofd te leren; er worden doctrinaire systemen ingepompt, die grotendeels op speculaties en dogma's gebaseerd zijn.

Na het behalen van zijn doctoraat begint de grote reis door Europa, die zich volgens bepaalde bronnen uitstrekt tot het Nabije Oosten.

Hij neemt geen genoegen met alleen het uiterlijk van mens en natuur, hij gaat op zoek naar de kern van de dingen, naar de essentie van het bestaan van de mens; hij weet dat alleen het antwoord op déze vragen hem dichter bij ware geneeskunde brengen zal. De ware geneeskunde is de hogere geneeskunde, de *Medicina Adepta*, die de mens zal genezen van de fundamentele ziekte: de ziekte van de gebondenheid aan de tijd, de ziekte van de onwetendheid: niet te weten wat eind en doel van alles is, van de mens, van de wereld, van het Al.

Spoedig maakt hij door heel Europa naam als arts. In veel steden heeft men de jonge arts opgemerkt, ook in Bazel in Zwitserland waar hij in 1526 tot stadsfysicus en professor in de medicijnen benoemd wordt. Daar wordt hij al gauw beroemd door zijn succesvolle behandelingen.

Een van de opvallendste genezingen is die van de beroemde boekdrukker Frobenius, die van zijn paard gevallen was. Ondanks alle mogelijke inspanningen van zeer beroemde artsen had hij daar blijvend letsel aan overgehouden. Men had zelfs reeds besloten zijn voet te ampu-

teren, omdat er gangreen in gekomen was. Maar het lukt Paracelsus de patiënt binnen korte tijd geheel te genezen (waarschijnlijk met behulp van spagyrisch bereide *arnica* – in de homeopathie staat *gepotentieerde* arnica bekend om zijn werking bij slecht genezende diepe wonden).